

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Inatsisartut med virkning fra EM 13 tiltræder, at "Nul-tolerancen" overfor brydning af uran og andre radioaktive stoffer ophører.

(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer)

Forelæggelsesnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer)

1. behandling

Jeg skal hermed forelægge forslag til Inatsisartutbeslutning om ophævelse af "nul-tolerancen" overfor brydning af uran og andre radioaktive mineraler.

I 2009 overtog Grønlands Selvstyre sagsområdet mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor. Meget symbolsk var det det første område som Grønlands Selvstyre hjemtog efter indførelsen af Grønlands Selvstyre i 2009. Råstofområdet omfatter alle mineraler, for der er ikke noget i det lovgivningsmæssige grundlag, der adskiller brydning af malm med radioaktive mineraler fra brydning af malm med ikke radioaktive mineraler.

Af historiske grunde blev der truffet en politisk beslutning om indførelsen af en "nul-tolerancen" overfor brydning af uran og andre radioaktive mineraler. Nul-tolerancen har betydet, at det fremgår af alle efterforskningsstilladelser, at selskaberne må efterforske alle mineraler undtagen radioaktive mineraler.

I 2011 blev der i to tilfælde givet tilladelse til at selskaberne også gerne måtte efterforske radioaktive mineraler men, det blev i den forbindelse gjort klart, at selskaberne ikke automatisk senere ville få lov til at udnytte eventuelle fundne radioaktive mineral fund.

Der er i forbindelse med _ fund af sjældne jordarter flere steder i Grønland, gjort et fund af uran. Det vil være vanskeligt - om ikke umuligt - at udvinde de sjældne jordarter uden også at udvinde uranen.

Derfor bliver vi nødt til at beslutte os for om vi vil ophæve den politiske fastsatte nul-tolerance eller om den skal fastholdes.

Hvis vi her i Inatsisartut beslutter, at ophæve nul-tolerancen vil det næste skridt være at Naalakkersuisut igangsætte et større udredningsarbejde for at skabe rammerne for en sikker minedrift med uran. Arbejdet er allerede begyndt. Naalakkersuisut har det sidste halve år været i tæt dialog med Danmark vedrørende spørgsmålet om konsekvenserne af en eventuel ophævelse af den Grønlandske nul-tolerance. I den forbindelse er det i vidt omfang blevet afdækket hvilke lovgivningsmæssige rammer, der eksisterer nu og hvilke internationale

forpligter som Grønland skal leve op til når uranen skal eksporteres. Vi vil selvfølgelig arbejde videre på baggrund af det arbejde, der allerede nu er gjort.

Kravet til en mine med uran vil være, at driften skal ske på en miljø-, sikkerheds-, sundheds- og samfundsmæssig bæredygtig måde og kravene, der vil blive stillet, vil være efter hvad der internationalt bliver betragtet som bedste praksis.

På verdensplan er der mere end 30 lande som udvinder uran, og erfaringerne fra disse lande viser, at udvinding og eksport af uran kan ske i overensstemmelse med internationale regler.

Nogle af de centrale aktører som Canada, Australien, USA og EURATOM har udviklet regulering og kontrol, der grundlæggende har det samme overordnede formål og kan siges at danne en "bedste praksis", selvom den konkrete udformning varierer alt efter nationale traditioner og politiske forhold. Vi skal derfor finde den model som passer bedst til os.

Det betyder, at en del af det arbejde, som ligger foran os vil indebære en væsentlig kontakt til de internationale aktører. Vi skal snakke med det internationale atomenergiagentur (IAEA) og andre centrale aktører. Derudover skal vi sammen med Danmark opsætte et system hvor vi sikrer at eksporten af uran og andre radioaktive mineraler kommer til at ske på en måde, så Riget lever op til alle sine internationale forpligtelser.

Sideløbende med at sikre de lovgivningsmæssige rammer er det vigtig for Naalakkersuisut at komme i dialog med befolkningen i Grønland. Det er vigtigt at alle interessenter, myndigheder og andre involverer sig i debatten om hvordan vi bedst muligt kan håndtere uranudvinding og efterfølgende eksport. Borgerinddragelse er højt prioriteret af Naalakkersuisut og Naalakkersuisut arbejder videre med mange mulige initiativer, som sigter på i højere grad at inddrage og oplyse borgerne om projekterne.

Vi står i en situation hvor vi må forvente, at råstofområdet er Grønlands fremtid. Det er her at de væsentligste indtægter til at sikre Grønlands fremtid vil komme til at lægge, og det er her, at vi har en mulighed for at knække arbejdsløshedskurven.

Med disse ord ønskes en god debat.